

KAG-1102

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April / May - 2013

403 : Gujarati

(Core Course)

ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : લલિત નિબંધ

(પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લલિત નિબંધ)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો :

(અ) ગદ્ય સ્વરૂપ તરીકે નિબંધની વિશેષતાઓ આલેખો. ૧૪

અથવા

(અ) 'લલિત નિબંધનું સ્વરૂપ સર્જકના મિજાજની આસપાસ ઘૂમરાતું હોય છે' - વિધાનની સોદાહરણ ચર્ચા કરો.

(બ) ગુજરાતી લલિત નિબંધની વિકાસરેખા આલેખો. ૧૪

અથવા

(બ) નોંધ લખો :

(૧) નિબંધ અને ટૂંકીવાર્તા.

(૨) ગંભીર નિબંધ અને હળવો નિબંધ.

૨ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો : (કોઈ પણ બે) ૨૦

(૧) 'પગલાંની લિપિ'નો આસ્વાદ.

(૨) 'વિદિશા'નો આસ્વાદ.

(૩) નિબંધકાર સુરેશ જોશી.

(૪) દિગ્વીજ મહેતાના નિબંધો.

૩ મુદ્દાસર જવાબ લખો : (કોઈ પણ છ)

૧૨

- (૧) 'રવિને પોતાનો તડકો ન ગમે તો તે ક્યાં જાય!' - આ સંવાદ કોણ કોને કહે છે ?
- (૨) નિબંધકાર સુરેશ જોશી પોતાના ગામનું નામ આપવાનું ના કહે છે. તેનું શું કારણ આપે છે ?
- (૩) 'દૂરના એ સૂર..'માં વરઘોડાઓમાં બત્તીઓ ઉપાડવાનો વ્યવસાય કોણ કરે છે ? તે કઈ કોમની વ્યક્તિઓ હતી?
- (૪) ચંદ્રકાન્ત શેઠના મતે દીવાલ ક્યા કારણે રચાય છે ? અને તે ક્યારે તૂટી શકે?
- (૫) 'તેષાં દિક્ષુ' નિબંધમાં મહાદેવના જ્યોતિર્લિંગની કઈ ઘટના નિરૂપી છે ?
- (૬) 'ઓરડો'માં ક્યા બે પ્રસંગોએ ઓરડાએ ખામોશી ધારણ કરી હતી ?
- (૭) નિબંધકાર અત્તર બનાવવા બાળપણમાં કયો પ્રયોગ કરે છે ? તેનું શું પરિણામ આવ્યું?
- (૮) મણિલાલ હ. પટેલના 'પહેલા વરસાદ!!' માં કઈ ગીત પંક્તિઓ આવે છે ?

૪ નીચેના પ્રશ્નોના સાચા વિકલ્પો શોધી - લખો :

૧૦

- (૧) વિશ્વમાં પ્રથમ નિબંધ રચનાઓ આપનાર સર્જક
(A) નવલરામ
(B) ડિઝરાઈલી
(C) મોન્ટેઈન
(D) ચર્ચિલ
- (૨) 'ભૂત નિબંધ' અને 'જ્ઞાતિ નિબંધ'ના લેખક કોણ?
(A) ગુણવંત શાહ
(B) નર્મદ
(C) દલપતરામ
(D) ચિનુ મોદી

- (૩) ગુજરાતી નિબંધનો ખરો જનક કોણ?
- (A) કવિ નર્મદ
 (B) ગોવર્ધનરામ
 (C) 'કાન્ત'
 (D) પ્રવીણ દરજી
- (૪) 'આંતરાદી દીવાલો' - સંગ્રહના નિબંધકાર
- (A) સુરેશજોશી
 (B) કાલેલકર
 (C) રઘુવીર ચૌધરી
 (D) ઉમાશંકર
- (૫) 'દેવોની ઘાટી' નિબંધ સંગ્રહના કર્તા?
- (A) મણિલાલ
 (B) ચંદ્રકાન્ત શેઠ
 (C) ભોળા ભાઈ
 (D) સુન્દરમ્
- (૬) 'સ્વૈર વિહારી' ઉપનામથી કોણે નિબંધો લખ્યા છે ?
- (A) ગુણવંતશાહ
 (B) ઉમાશંકર
 (C) રઘુવીર ચૌધરી
 (D) રા. વિ. પાઠક
- (૭) નીચેનામાંથી કયું પુસ્તક ચંદ્રકાન્ત શેઠનું છે ?
- (A) 'વિદિશા'
 (B) 'રખડવાનો આનંદ'
 (C) 'નંદ સામવેદી'
 (D) ગોષ્ઠી

(૮) નીચેનામાંથી કયો સર્જક નિબંધકાર છે ?

- (A) 'કાન્ત'
- (B) રાવજી પટેલ
- (C) ગુણવંત શાહ
- (D) દયારામ

(૯) નીચેનામાંથી કયો સર્જક નિબંધકાર નથી ?

- (A) ઉમાશંકર
- (B) સુરેશ જોશી
- (C) રા. વિ. પાઠક
- (D) રાજેન્દ્ર શાહ

(૧૦) નીચેનામાંથી સૌ પ્રથમ હળવા નિબંધની રચના કઈ?

- (A) પગલાંની લિપિ
- (B) મંડળી મળવાથી થતા લાભ
- (C) ઓધારિયો હડકવા
- (D) પહેલો વરસાદ!
